

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ**

**ПОЛІТИКА ТА ПРАВО
В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПОШУК РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

...

23 КВІТНЯ 2024

**Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024**

УДК 32:341.3«364»(082)
П 50

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 8 від 28 березня 2024 року)*

П 50 **ПОЛІТИКА ТА ПРАВО В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ: ПОШУК
РІШЕНЬ** : збірник матеріалів Міжнарод. наук. конф. / за заг. ред.
П. В. Горінова ; Навчально-науковий інститут права та політології
УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 23 квітня 2024 р.). – Київ :
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 399 с.

Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції «Політика та право в умовах дії воєнного стану: пошук рішень» містить короткий зміст результатів науково-дослідних робіт наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячено аналізу й оцінці політичних і правових аспектів у контексті воєнного стану, з особливим акцентом на українські реалії та міжнародну перспективу. У збірнику широко представлені теми, що стосуються захисту прав людини, правового регулювання під час воєнного стану, ролі національних та міжнародних інституцій у забезпеченні правопорядку та справедливості. Велика увага приділена питанням соціального захисту військовослужбовців та цивільного населення, особливостям правосуддя в умовах воєнного стану. Дослідження в збірнику відзначаються глибоким аналітичним підходом та різноманітністю методологій, що дозволяють оцінити складність та багатовекторність правових і політичних викликів сучасного світу.

Збірник є джерелом для науковців, юристів, політологів, а також для всіх, хто цікавиться глибоким розумінням сучасних правових і політичних реалій. Він сприяє науковому діалогу, обміну знаннями та досвідом між фахівцями різних галузей, що є ключовим для вироблення комплексних підходів до вирішення глобальних викликів сучасності.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

УДК 32:341.3«364»(082)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-MK_NNIPiP_2024

© Автори публікацій, 2024
© ННПіП УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

-
4. Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи. – Центр Разумкова. 2022. 9 с. URL : <https://razumkov.org.ua/images/2022/12/28/2022-MATRA-IV-KVARTAL-7.pdf>
5. Загуменна Ю. О. Правові засади безпекової політики України в умовах євроінтеграції. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Сер.: Юридичні науки. 2023. Т. 34 (73), № 4. С. 8–22.
6. Тимошук О. Г. Вплив російсько-української війни на євроінтеграційні процеси в контексті набуття Україною статусу кандидата в члени ЄС: міжнародно-правовий аспект. *Південноукраїнський правничий часопис*. *Правова система: теорія і практика*. 2022. № 4 (3). С. 81–86.
7. Панькова О. В., Касперович О. Ю. Соціальний діалог і трудова сфера України в умовах воєнного стану, євроінтеграції, цифровізації: проблеми та перспективи для повоєнного відновлення. *Економіка промисловості*. 2023. № 2 (102). С. 78–104.
8. Правова євроінтеграція: як українське законодавство адаптується до європейського URL : <https://forbes.ua/money/pravova-evrointegratsiya-yak-vidbuvaetsya-adaptatsiya-ukrainskogo-zakonodavstva-do-evropeyskogo-15012024-18295>

УДК 344.4

Дарина ВОЙТЮК / Daryna VOYTYUK
*студентка 4-го курсу факультету прокуратури
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Київ)*

Руслан ПЄСЦОВ / Ruslan PIESTSOV
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (м. Київ)*

ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНУ ДІЗНАННЯ КАПІТАНОМ МОРСЬКОГО СУДНА

Капітан морського судна посідає особливе місце серед членів екіпажу. Як керівник екіпажу, він здійснює свої повноваження на засадах єдиначальності, повної відповідальності та підпорядкування перед судовласником. Капітан вживає всіх необхідних заходів по забезпеченню безпеки судноплавства, запобігає заподіяння шкоди судну, вантажу, членам екіпажу, пасажиром, які перебувають на судні, а також забезпечує підтримання правопорядку на борту судна.

Важливість ролі капітана неодноразово підкреслювалася Міжнародною Морською Організацією. Так Резолюція Асамблеї ММО А443 (IX) зазначає, що безпека на морі та охорона морського середовища мають бути першочерговою турботою капітана [1].

Досліджуючи правовий статус капітана морського торговельного судна можна погодитися з класифікацією його повноважень, яку надає О. Шемякін, зокрема, – управління судном, представництво інтересів судовласника та власника вантажу, адміністративно-владні функції (посвідчення заповітів, фактів укладання шлюбу, народження та смерті на борту судна, вчиняти дізнання при виявленні кримінальних правопорушень) [2, с. 254].

При виявленні кримінального правопорушення на борту судна, яке знаходиться в далекому плаванні за межами України під прапором України, капітан, згідно ст. 519

КПК України, є службовою особою, яка уповноважена на здійснення процесуальних дій [3].

Відповідно до ч. 2 ст. 520 КПК України під час проведення процесуальних дій капітан має право: застосовувати заходи забезпечення кримінального провадження кримінального провадження у вигляді тимчасового вилучення майна, здійснення законного затримання особи, проведення слідчих (розшукових дій) ц вигляді обшуку житла чи іншого володіння особи і особистого обшуку без ухвали суду, огляду місця вчинення кримінального правопорушення. Зазначені процесуальні дії докладно описуються в процесуальних документах і, за можливості, фіксуються технічними засобами. Такий же перелік повноважень щодо вчинення процесуальних дій капітаном морського судна передбачені Інструкцією № 112 від 14.10.2012 р. «Про порядок процесуальних дій під час кримінального провадження на морському чи річковому судні України, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України» [4].

Стаття 67 КТМ також визначає капітана судна, як службову особу, яка уповноважена на вчинення процесуальних дій у кримінальному провадженні, і передбачає, окрім вищезазначених повноважень, можливість направити підозрювану особу та зібрані матеріали в Україну, в разі необхідності, на іншому судні, яке зареєстроване в Україні [5].

Капітан зобов'язаний невідкладно повідомити про початок досудового розслідування прокурора, юрисдикція якого поширюється на територію порту приписки, або перебування судна. Він несе особисту відповідальність за своєчасність та законність проведення слідчих (розшукових) дій.

Отже, здатність капітана ефективно виконувати свої обов'язки щодо підтримання правопорядку на борту судна безпосередньо пов'язана не лише з його діловими та моральними якостями та відповідністю вимогам щодо професійної придатності, але й з високим ступенем правової культури та обізнаністю щодо норм національного морського законодавства, міжнародних нормативно-правових актів, а також законів держави прапора.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Єфіменко Ю.О. Реалізація владних повноважень капітана в підтриманні правопорядку та безпеки на борту торговельного судна. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019.
2. Шемякін О. Морське право : навчальний посібник. Харків : Одиссей, 2004. 384 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/card2#Card>
4. Інструкцією № 112 від 14.10.2012 р. «Про порядок процесуальних дій під час кримінального провадження на морському чи річковому судні України, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
5. Кодекс торгового мореплавства: Закон України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. Електронний ресурс : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80/card2#Card>